

Bogu na čast,

GASILEC

bližnjemu na pomoč!

Izdaja odbor deželne zveze kranjskih gasilnih društev. — Urejuje tajnik **Fran Ks. Trošt** na Igu pri Ljubljani. — List izhaja poljubno po potrebi v nedoločenem času, vendar vsaj štirikrat na leto, in ga dobivajo člani zveze brezplačno. Oznani la stanejo cela stran: 37 K 60 h, 1/2 strani 18 K 80 h, 1/4 strani 9 K 40 h, 1/8 strani 4 K 70 h, pri večkratnem natisu primeren popust.

Cesarja Franca Jožefa I. jubilejna ustanova.

Za v službi ponesrečene gasilce, oziroma njihove vdove in sirote. X. izkaz daril: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, 300 K; cesarski svetnik oče Doberlet 20 K, namesto venca pok. prijatelju Schantelnu; gasilci Domžale 5 K, Dol. Logatec namesto venca Ivan Hodniku 10 K, pri ustanovitvi gasil. društva v Ponikvah pri Trebnjem nabrano 9 K, tovariš Fran Čuden urar, Ljubljana 10 K, Trošt čisti dohodek gasil. koledarja 300 K; skupaj 654 K. Prej izkazanih 5568 K 61 h, je torej skupaj 6222 K 61 h. Zrno do zrna!

Slovanski gasilski zlet

In praznovanje štiridesetletnice Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva.

Povodom praznovanja štiridesetletnice Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v dneh 13., 14. in 15. avgusta 1910 se je vršil drugi slovanski gasilski zlet v naši beli Ljubljani.

K temu slavlju je došlo čez 5000 gasilcev v kroju in veliko prijateljev gasilstva; omenjati je zlasti častno število čeških dam iz kraljestva, Morave in Šlezije; došli so Hrvatje, Štajerci in Primorci, se vé v največjem številu naši domači gasilci.

Zvezni poslovodja Trošt je v družbi odposlancev Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva, tovarišev dr. Bergmanna in Kalmusa pozdravil prvo došle Moravance na Jesenicah dne 13. ob 4. uri popoldne, in ob 6. uri pa z drugim vlakom došle Čehe. Hrvatje so dospeli večinoma z brzovlakom ob pol šestih zvečer.

Ljubljana je bila okrašena z zastavami in ljudstvo se je živo zanimalo za to slavnost, prišlo je v mnogobrojnem številu na južni kolodvor pričakovat dragih nam gostov.

Najprej so prišli bratje Hrvati, ki jih je pričakovala na kolodvoru mnogobrojna množica. Ko je prisopihal vlak, so zadoneli došleci v pozdrav burni živio-klici, nakar je intonirala „Slovenska Filharmonija“ „Lepo našo domovino“. Nato je goste iz Hrvaške v navdušenem govoru pozdravil načelnik Ljubljanskega gasilnega in reševalnega društva, g. Ljudevit Stricelj. Za pozdrav se je zahvalil načelnik gasilnega društva v Krapini, gosp. S v o b o d a. Hrvatov je došlo nekaj nad 200. — Kmalu za Hrvati je poseben vlak pripeljal brate Čehe z Moravske in Šlezije, kakih 350 po številu. Tudi te je presrečno pozdravil v imenu slovenskih gasilcev in v imenu slovenskega naroda sploh g. L. Stricelj. V imenu Čehov in češkega gasilstva je odgovoril ces. svetnik Karel Vozáb. Nekoliko pred deseto uro je pripeljal poseben vlak brate Čehe iz kraljevine Češke. Pred kolodvorom in na peronu se je zbrala tisočglava množica, ki je nestrpno pričakovala junaških Čehov. Ko je prispel vlak, so zadoneli kakor orkan oglušujoči na zdar- in živio-klici. Ko je godba

odigrala in se je vihar navdušenja nekoliko polegel, je zopet g. L. Stricelj pozdravil brate Čehe v krepkem nagovoru.

Za tem je presrečno in navdušeno pozdravil tovariše podnačelnik tov. Jos. Turk, nakar se je v krasnih besedah zahvalil v imenu Čehov tovariš Josip Machaček.

Koncert v „Unionu“, ki je bil določen v soboto zvečer ob osmi uri, je postal živahen šele potem, ko so došli tudi Čehi iz kraljevine Češke, ki so dospeli v Ljubljano ob tričetrt na deset. Goste je v presrečnih besedah v imenu Ljubljanskega gasilnega in reševalnega društva in v imenu napredne Ljubljane pozdravil občinski svetnik Turk. Na pozdravu se je zahvalil za Hrvate g. Dimitrovič, za moravske Čehe g. Vozáb in za Čehe iz Češke praški podžupan g. Jirousek. Na koncertu je vladalo velikansko navdušenje. Vsi Slovani so se čutili kot eno samo veliko družino.

Slavnostno zborovanje.

Dne 14. je bilo krog devete ure dopoldne slavnostno zborovanje Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v Mestnem domu. Zborovanje otvori kot častni predsednik imenovanega društva državni poslanec in župan ljubljanski, g. Ivan Hribar. Predstavi magistratnega zastopnika, komisarja g. Semenarja, nato pa v presrečnih besedah pozdravi zborovalce približno sledeče: Kot častni predsednik Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva, pozdravljam vas vse, ki ste došli, da proslavite 40 letnico tega društva. Pozdravljeni bratje iz vseh slovenskih dežel; pozdravljeni zastopniki naroda češkega, hrvaškega in poljskega! Iskren pozdrav očetu slovenskega gasilstva, g. Doberletu, kakor tudi novzročemu podžupanu ljubljanskemu, g. dr. Ivanu Tavčarju! Krepkemu in jedrnatemu pozdravu so sledili burni na zdar- in živio-klici.

Podnačelnik Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva g. Turk se zahvaljuje v imenu društva vsem zborovalcem za tako mnogobrojno udeležbo. Pozdravlja Čehe, Hrvate, Poljake ter Slovence iz Štajerske in Primorske. Kliče jim krepek na zdar in na pomoč! In dvorana je odmevala oduševljenih na zdar in živio-klicev.

Predsednik župan Hribar naznani nato, da je medčasno došel tudi predsednik trgovske in obrtne zbornice, g. Jos. Lenarčič, katerega zborovalci pozdravijo s kropkimi na zdar klici.

K besedi se oglasi deželni odbornik in podžupan ljubljanski g. dr. Ivan Tavčar. Izvaja približno sledeče: Slavna skupščina! V imenu občinskega sveta in v imenu mesta ljubljanskega pri našam iskreno zahvalo društvu, ki ima največ zaslug za naše mesto. Društvo je humanitarno, stremilo je vedno za tem, da pomaga soobčanom. Prevzelo je velika bremena mestne občine, ki bi jih sicer morala sama nositi. Zahvale niste iskali, ampak ste vedno nesebično prihiteli na pomoč, kjer je bila sila in potreba. Zahvaljujem se torej v imenu mestnega zastopa in želim, da bi prijateljstvo med gasilnim društvom in mestno občino ostalo neskaljeno ne samo še 40 let, marveč vedno! Na pomoč! — Po dvorani so zadoneli navdušeni na zdar- in živio-klici.

V imenu češkega gasilstva in češkega naroda pozdravita cesarski svetnik Vozáb in predsednik češke gasilske zveze Mayer. Obema se zahvali župan Hribar, ki izroči Doberletu, Štriclju in Turku zlate svetinje, dar češke gasilske zveze. Obema govornikoma se zahvali župan Hribar v češkem jeziku.

V imenu Hrvatov prinaša pozdrave gosp. Dimitrović, in to tem rajše, ker smo si Slovenci in Hrvati tako blizu, da vidimo takorekoč drug drugemu v srce. Želi, da bi ostalo prijateljstvo med hrvaškim in slovenskim narodom tako presrečno vse čase. Župan Hribar se govorniku v hrvaškem jeziku v imenu gasilnega društva najpresrečneje zahvali.

V imenu poljskega naroda čestita k 40letnemu jubileju Josip Sroka, instruktor okrajne gasilske zveze v Lvovu. Za pozdrav se istotako zahvali župan Hribar v poljskem jeziku.

S tem so bili pozdravni govori končani.

Poudariti je treba, da so vsi govorniki izzvali s svojimi kratkimi, toda jedrnatimi govori in pozdravi velikansko navdušenje. Mestni dom še ni videl toliko in tako navdušenih zastopnikov avstrijskega Slovanstva, kakor včeraj dopoldne. Kadar bo večina slovenskega naroda tako navdušena za slovenstvo in za slovanstvo, kakor je napredni češki narod, potem se nam pač ni treba bati za svoj obstanek. Naroda, kakor je češki, ne uniči noben sovražnik in kadar bo tudi slovenski narod tak kot je češki, potem se pač tudi nam ne bo treba nikogar bati.

Nato se župan Hribar v toplih besedah spominja bližajoče se cesarjeve osemdesetletnice ter predlaga, da se odpošlje sledeča brzojavka: Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo izraža o priliki svoje 40letnice in ob navzočnosti slovenskih gasilcev njegovemu Veličanstvu povodom Njegove osemdesetletnice najvdanejše čestitke ter želi, da ga bog ohrani še dolgo in dolgo vrsto let zdravega in čilega v blagor avstrijskim narodom.

Ob kratkem nagovoru razdeli nato župan Hribar častne svetinje v znak izrednih zaslug na polju gasilstva. Odlikovani so bili načelnik Doberlet, podnačelnik Turk in požarni ravnatelj Štricl. — Nato pozdravi načelnika Doberleta načelnik Absac iz Karlovca za Hrvate in g. Mayer za Čehe. Načelnik Doberlet se v presrečnih besedah zahvali za odlikovanje, kakor tudi za pozdrave zastopnikov hrvaškega, češkega in poljskega naroda. Nadalje se zahvaljuje za venec, ki mu ga je podarilo Ljubljansko gasilno in reševalno društvo, poudarjajoč, da ni njegova zasluga, marveč zasluga članov, ki so ga vedno z veseljem podpirali. Zahvaljuje se bratom Čehom za odlični red, kakor tudi bratom Hrvatom za častno diplomu.

Gosp. župan Hribar poda nato sliko o društvenem delovanju tekom 40 let, navajajoč vse znamenitejšie dogodke v društvu. Končno še izjavi, da smatra za posebno čast, da zboruje Slovanska gasilna zveza v slovenski Ljubljani. Želi, da bi gasilna društva čimdalje bolj napredovala.

Podnačelnik in deželni poslanec Turk zahvali županu za spretno vodstvo slavnostnega zborovanja. Veseli ga, da je na čelu napredne Ljubljane mož, ki je bil vedno naklonjen gasilstvu. Njemu se ima društvo zahvaliti za Gasilni dom, za reševalno postajo in za neštete druge dobrote in usluge. Teh zaslug gasilno društvo ne more in ne sme prezreti, ampak jih hoče ohraniti v večnem spominu.

Med krepkimi nazdar in na pomoč-klici se je dvorana polagoma izpraznila.

Nastop društev.

Po slavnostnem zborovanju so se vsa društva sešla na Bleiweisovi cesti, odkoder so odkorakala v Zvezdo k maši. Pri nastopu se je šele videlo, kako ogromna je armada gasilcev. V sprevodu je bilo 42 zastav in sicer 20 slovenskih in 22 hrvaških gasilnih društev. Najštevilnejše so bila zastopana, kar je pač ob sebi umevno, kranjska društva. Bilo jih je v sprevodu 115 s približno 5000 člani. Prišla so tudi bratska društva iz Primorske, Štajerske in Noroške. V sprevodu je bilo 11 Poljakov, 814 Čehov iz Češke, 351 Čehov iz Moravske in Šlezije, 230 Hrvatov, 56 Primorcev, 82 Štajercev in krog 5000 Kranjcev.

Pred mašo je bil poklon zastopnikov pri gosp. deželnem glavarju pl. Šukljeju. Deputacija, katero je predstavil zvezni tajnik Trošt je gosp. deželni gavar ljubeznjivo vzprejel in zagotovil svojo naklonjenost gasilstvu.

Sveto mašo je v zvezdi daroval g. dr. M. Opeka in so ji prisostovali imenom vlade gg. dvorni svetnik grof Chorinsky in vladni svetnik grof Künigl, g. župan Hribar, oče Doberlet in predsedništvo slovenske gasilske zveze. Med sveto mašo so na gradu streljali.

Po maši so vsa društva defilirala pred deželnim dvorcem, kjer so bili navzoči zastopniki vlade in deželnega odbora: glavar pl. Šuklje, dvorni svetnik grof Chorinsky, vladni svetnik grof Künigl, oče Doberlet, g. dr. Opeka ter predsedstvo Slovenske gasilne zveze. Pri nato vršečem se obhodu so bili gasilci priče presrečnih simpatij, ki jih goji za nje napredno ljubljansko meščanstvo. Po vseh ulicah in cestah proti magistratu jih je spremljala nepregledna množica, iz oken pa so sipale narodne dame cvetje in šopke na drage slovenske goste. Najprisrčneje je pa bil sprejet sprevod pred magistratom. Oduševljeni živio- in na zdar-klici so pretresali ozračje iz oken pa se je vsipalo cvetje. Tu je načelnik Štricl pozdravil mestno zastopstvo, zahvaljujoč se za naklonjenost, ki jo je vedno izkazovalo gasilnemu društvu. Posebno toplo se je zahvaljeval načelniku mestne uprave, gospodu županu Hribarju, kateremu se ima gasilno društvo ljubljansko zahvaliti za neprecenljive dobrote. V imenu Hrvatov je govoril Dimitrović. Naglašal je, da je treba delati eden za vse, a vsi za enega. V imenu Čehov je govoril Mayer. Proslavljal je zasluge župana Hribarja. Njegove zasluge za narod slovenski, kakor za celokupni narod slovanski, so neprecenljive. V imenu Poljakov se pokloni g. Sroka iz Lvova. Vsem govornikom je zbrano občinstvo hrupno pritrdjevalo. Klici: Živio Hribar in na zdar Hribar! so pretresali ozračje, kakor menda še nikdar pred starodavnim magistratom. Župan Hribar se najprej zahvali na pozdrav načelniku Štriclju. V svojem govoru poudarja velike zasluge ljubljanskega gasilnega društva, ki si jih je steklo za ljubljansko mesto. Ne gasilno društvo mestni občini, marveč mestna občina bi se morala pokloniti gasilnemu društvu. Želi, da bi ostalo razmerje med gasilnim društvom in med občino ljubljansko vedno tako dobro, kot je bilo doslej. Nato pozdravi g. župan brate Čeha, Hrvate in Poljake približno sledeče:

Predvšim pozdravuji milé bratry české jenž v počté přimo obdivuhodném dostavili se mezi nas. Statečný národ český kračel vždy nejenom v čele civilizace ale i v čel lidskosti. V době, v které veškerá ostatní Evropa vžela v středověkem barbarství, jenž vpcholí ve vynálezu norimberské zdezné panny vztyčily „čestí bratři“ bílý prapor lidskosti a lásky k bližnému. A tradice tyto z vlastní českých nikdy nevymizely.

Což divu bedy, že novověké hasičství, jehož úspěšné působení umožnil teprve skvělý vyvin technický, našel v národě českém tak znamenitého prozumení. Vždyt instituce tato zakládá se na seboopovrhání, na obetavosti a nežistné lásce k bližnému. Vytejte nam proto statní junáci ze staroslavneho kralovství českého a z družne Moravy!

Zwlaszcza radnję się iż mogę przywitać ogniobrońców polskich uprzejmym: czobem! Rzadki są stosunki pomiędzy Polaków i Słowianów; dla tego jest tym większą radość nasza, że bracia Polacy posłali swoich zastępców na naszą uroczystość.

Spodziewam się iż z perwiaszków zobopolnich stosunkow ezsasiem rozwyną się stosunki codziennie; bo Słowiane tejto rzeczywospolitej jestešmy przedowszystkiem nawiązany jeden na drugiego. Ne szukajmy brackiej miłości ni przyjacielskiego uważania u przeciwników Słowiaństwa!

A Tebi, mila mi braćo hrvatska, po susjedstvu nam najbliža i po srcu najmilija, moj iskreni „Pomoz bog“. Kako je naša sodbina dosle užko skopčana, pa makar su između nas podizali državopravne granice, da nas time odiela, tako je takodjer razvitak našeg vratogasačtva užko skopčan sa razvitkom gasilačtva hrvatskoga. Slovenac — naš dični starina Doberlet — bio je prvi promicatelj plemenite ove ideje u Hrvatskoj. Pa zato razumjem, da kod današnje slave izostati nehtjedoste. Al Vi i izostati nemogoste, jerbo Vas je srce vuklo medju braću Slovence u bjelu Ljubljanu.

Vsem županovim govorom je sledilo burno odobravanje. Klici: Na zdar, Hribar! Živio, Hribar! kar niso hoteli pojenjati.

Nato se je sprevod zopet uvrstil: vsa društva so odkorakala po Cesarja Jožefa trgu, čez Jubilejski most, po Sv. Petra cesti pred Prešernov spomenik, kjer so se razšla. — Med spre-

vodom so izborne igrate „Slovenska Filharmonija“, godba iz Kranja in Domžal.

Zatem se je poklonila deputacija slovanske gasilske zveze, naše zveze in Ljubljanskega gasilnega in reševalnega društva pri gospodu dvornem svetniku grofu Corinsky. Posamezne člane je predstavil tajnik Trošt, nakar je starosta zveze cesarski svetnik Vozáb izrazil vošila in vdanostno zvestobo gasilcev k 80 letnemu rojstnemu dnevu presvetlega vladarja in prosil to na pristojnem mestu sporočiti. Gospod dvorni svetnik je deputacijo zahvalil na lojalnem postopanju gasilcev in zagotovil, da bo vlada vselej rada podpirala gasilstvo.

Popoldne ob 3. uri naznanita dva strela na Gradu, da se prične vaja Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva na šoli in cerki sv. Jakoba. Za vajo, ki jo je vodil načelnik tovariš Ljudevit Stricelj, je bil določen sledeči vzpored:

Vzrok požara.

V kleti je bil zaboj tlečega pepela, ki je začel goreti in tako se je vžgala tudi vzpenjača, ki se nahaja v šoli.

Alarmiranje.

Hišnik šole pri sv. Jakobu zapazi dim v šoli, ki se čim dalje bolj razširja. Po natančni preiskavi se prepriča, da gori vzpenjača, ki je v šoli in da se požar razširja že proti podstrešju. Hišnik nastali požar takoj naznani stražniku dotičnega okraja in ta takoj telefonično obvesti centralo gasilnega društva v Mestnem domu, obenem naznani požar tudi čuvaj na gradu z dvema streloma. V drugem nadstropju sta poučevala učitelj in učiteljica v dveh razredih.

Delovanje.

Takoj po telefoničnem obvestilu gasilnega društva odpeljeta se dva oddelka k naznanjenemu požaru. Ko prideta oddelka na lice mesta, je bilo že celo poslopje v dimu in z velikim trudom so prišli gasilci v II. nadstropje, kjer se je še poučevalo. Ko so videli, da je dim vedno gostejši in da ni mogoče rešiti učitelja, učiteljice in otroke po stopnicah, gasilci takoj pripravijo in pri-trdijo na drugo nadstropje drsalni prt. V nekaj minutah drče otroci z drugega nadstropja, ter se brez nezgode spravijo v varnost.

Razširjenje požara.

Med tem reševalnim delovanjem se razširi požar tudi že na šolsko streho in ostalo gasilstvo je napeljalo dve cevi po lestvi št. III. na ostrešje. Kmalu nato pripeljejo 22 m visoko Magirusovo lestvo in jo postavijo pred cerkev sv. Jakoba z eno cevjo. Ker se je vnelo tudi cerkveno ostrešje vsled močnega vetra in se je bilo bati, da postane celo ostrešje žrtev požara, v to svrhu se pokliče družbi iz c. kr. tobačne tovarne in Šiške, ki se tudi takoj odzoveta pozivu, ter postavita svoje lestve takoj na južno stran cerkve in delata z dvema cevema, ki dobivata vodo iz hidranta v Rožni ulici. Zdaj je bilo vse na delu in v teku pol ure je bila nevarnost odstranjena. Delovalo je pet cev, ki so veliko množino vode metale na goreča ostrešja.

Vaja je pokazala izurjenost gasilcev in ji je prisostovalo nabito polno občinstvo. Tu se je občinstvo prepričalo o koristi in potrebi gasilnih društev.

Po vaji je bila defilacija z vsem orodjem in vozovi.

Sledil je nato občni zbor Zveze gasilnih društev, o katerem poročamo na drugem mestu. Pri občnem zboru se je razdeljeval med zbrane gasilce „Ljesdovi list“, ki prinaša podatke o slovanskem in slovanskem gasilstvu sploh. Opise Ljubljane, Postojne, Bleda, Trsta in drugo. Brošurica je okrašena s podobami (klišeje je posodilo društvo za tujski promet in jamsko predstojništvo v Postojni, za kar naj jima bodi zahvala).

Večerni koncert v Tivoli je bil nad vse zanimiv, žal, da ni bilo dobiti prsotora in so se morali mnogi vrniti v mesto. Precizno je bilo petje Čehov, navdušenje ni hotelo ponehati do ranega jutra.

V pondeljek zjutraj je zborovala najprej tehnična komisija, a ob 11. uri je bila slavnostna odborova seja „Slovanske gasilske zveze“. Starosta cesarski svetnik Vozáb je pozdravil zbrane tovariše. Pozdravne govore so imeli še tajnik Trošt, tovariš Gudrich in drugi.

Tovariš Trošt je nato poročal o delovanju gasilnih društev izven gasilske službe pri povodnji, potresu, posipu, železničnih nezgodah itd.

Stavil je resolucijo glede popolnitve zakonskih določb v prid podpor članom, ki v taki službi ponesrečijo.

O gasilstvu v narodni šoli in mladinskem naraščanju je poročal tovariš Hubalek; tu je tudi poročal mesto 27. julija 1910 umrlega tovariša Meissnerja o uvedbi normalnih vijakov.

Tovariš Ludwig je poročal o društvenem zakonu. V tem poročilu je izrekel željo, da bi se gasilna društva izločila iz društvenega zakona, ker potrebujejo svobode.

Vse tozadevne resolucije so bile soglasno sprejete, na kar je tovariš cesarski svetnik Vozáb zahvalivši se za udeležbo zaključil slavnostno sejo. V pondeljek zjutraj in popoldne so si tovariši ogledali deželni muzej, ki je bil ta dan z dovoljenjem vis. deželnega odbora brezplačno odprt. Da ni manjkalo obiskovalcev na Gradu in po vseh mestnih krajih, je obsebi umevno. Zvečer je bil koncert v „Narodnem domu“, žal bilo je tudi tukaj premalo prostora za tako velikansko množico. V torek dne 16. avgusta so se odpeljali mili gosti s posebnim vlakom južne železnice v Postojno. Železnica je tukaj pokazala gostoljubje, da je pripravila 30 vagonov, skoro polovico I. in II. razreda, sploh pravo udobnost. Tudi v Postojni je osobje nadzorovalo zaklenjene vozove, tako da ni bilo pritožbe, da bi komu kaj zmanjkalo med odmorom petih ur.

V Postojni je pričakoval izletnike g. župan Pikel z mestnima svetovalecema Deklevo in Šebrom. Obsebi je umevno, da je bil tudi načelnik gasilnega društva, podnačelnik zveze naš tovariš Petrič z oddelkom gasilcev in godbo na postaji.

Po pozdravnih govorih so prišleci takoj odkorakali v čudovite podzemске prostore, kjer so se divili krasotam jame. Predsedstvo jamske komisije je dovolilo za poset jame na prizadevanja tovarišev Petriča in Trošta znižano vstopnino. Cesarski svetnik Vozáb se je zato zahvalil g. c. kr. okrajnemu glavarju Pilshoferju, slednji je pa posetil gasilce po obedu v hotelu pri „Kroni“.

Po obedu, ki je bil v več gostilnah, so spremili Postojnici izletnike na postajo, od koder so se ti ob pol dveh odpeljali v Trst in potem v Benetke. Na povratku so si še nekateri ogledali naš Bohinj in Bled. Splošno so bili zletniki zadovoljni, le nekaj malih neprilik je prišlo, kar pa ni čuda pri tako ogromnem številu posetnikov. Tako se je končal v najlepšem redu II. slovanski gasilski shod. Na zdar! Čolem! Na pomoč!

Občni zbor Zveze prostovoljnih gasilnih društev dne 14. avgusta 1910 v Ljubljani v Mestnem domu.

Prisotni: Cesarski svetnik Karel Vozáb starosta slovanske gasilske zveze, Matija Mayger starosta češke gasilne zveze, Rudolf Gudrich, starosta šlez. češke gas. zveze, dr. Micinsky, zastopnik Poljakov, dalje še tovariši severoslovani: R. A. Smekal, Jos. Machacek, Hubalek, Bahr i. t. d., in bratje Hrvati. — Kranjska gasilna zveza je bila zastopana po odposlancih prostovoljnih gasilnih društev: Ljubljana, Dob, Dol, Dolsko, Kamnik, Komenda, Lukovica, Mengeš, Moravče, Motnik, Stob, Trzin, Duplje, Kranj, Poljane, Selce, Staraloka, Škofja Loka, Stražiše, Trata, Železniki; Zgor. Bernik, Dravlje, Gameljni, Ježica, Kašelj, Zalog, Pirniče, Sora, Gor. Šiška, Spod. Šiška, Tacev, Št. Vid pri Ljubljani, Vižmarje, Bled, Boh. Bistrica, Breznica, Blejska Dobrava, Gorje, Hrušica, Leše, Ljubno, Mojstrana, Mošnje, Rateče, Radovljica, Ribno, Podkoren, Črnomelj, Dobropolje, Dolenjavas pri Ribnici, Sv. Gregor, Ribnica, Sodražica, Velike Lašče, Velike Poljane, Sušje, Jurjevica, Št. Jernej, Kostranjevica, Sv. Križ, Mokronog, Škocjan, Višnja gora, Bizavik, Pijava gorica, Studenec-Ig, Škofljica, Šmarje, Stefanja vas, Tomišelj, Veljene, Mirna peč, Šentpeter, Novo mesto, Toplice, Trebnje, Vavta vas, Vel. Loka, Ponikve, Metlika, Borovnica, Vič-Glince, Vrhnika, Bloke, Dobračeva, Cerknica, Idrija, Spod. Idrija, Ledine, Dol. Logatec, Planina, Stari trg, Žiri, Ilirska Bistrica, Postojna, Senožeče, Studeno, Št. Vid nad Vipavo, Zagorje na Pivki, skupno 99 društev.

Zastopnik magistrata je bil mestni komisar g. Jančigaj. Podnačelnik zveze proglasi sklepčnost in otvori občni zbor s pozdravom na vse navzoče posebno pa na prisotne goste, ki se v vnesenih besedah za pozdrave zahvalijo. Zvezni odbornik Turk pozdravlja tudi vse mile goste, njegove besede so izzvale frenetično odobravanje. Nato poda zvezni poslovodja in tajnik Trošt svoje poročilo.

Slavni zbor, dragi tovariši!

Poročati mi je o delovanju odbora o pretekli dveletni dobi. Zadnji občni zbor naše zveze se je vršil dne 15. avgusta 1908 na Vrhniki, o priliki 30 letnice tamošnjega prostovoljnega gasilnega društva. Bil je to slavnostni občni zbor, tudi v proslavo 50 letne vladne presvetlega cesarja.

Današnji občni zbor je bil po odobrovanju sklepu sklican v Ljubljano, kjer se obenem proslavlja 40 letnica bratskega društva slovesen je tembolj, ker so nas počastili zastopniki drugih zvez in društev, gasilci iz Češke, Morave, Šlezije, Galicije, Hrvatske, Štajerske in Primorja, da tudi oni prisostvujejo slavi v bratski slogi in vzajemnosti za prekoristno delo gasilstva v naši mili domovini in širni naši očetnjeni. Slava in hvala jim bodi izrečena za to njihovo ljubav in prisotnost. Odbor zveze se je trudil po svojih močeh povzdigniti gasilstvo in njega ugled, ki je pač čedalje bolj viden, le žal, da se marsikateri sloji ne pridružijo vrstam gasilcev, da bi bilo tudi pri nas enako kakor je posebno pri tovariših na severu.

Od zadnjega občnega zbora so se tudi prostovoljna gasilna društva pomnožila v prav znatnem številu. Ustanovilo se je 23 novih gasilnih društev.

Pri zvezi je danes 166 gasilnih društev s 5124 člani; izven zveze je 12 gasilnih društev in 3 tovarniška.

Odbor je imel štiri seje, o dotičnih ste brali v „Gasilecu“. Premembo § 1, zakona z dne 20. decembra 1884, dež. zakonik št. 17, je deželni zbor kranjski soglasno sprejel tako, da naj plačujejo zavarovalnice 3% iz svojih dohodkov za stražno gasilni zaklad. Do danes pa ta prememba še ni dobila Najvišje sankeije, vendar mi je vpliven gospod zatrdil, da so se glede potrditve storili primerni koraki.

Moje tajniško delo se množi, a meni je to le v veselje, ker vidim v tem zanimanje za gasilstvo. Vabljen sem od županov, da pridem sam k ustanovnemu shodu, kjer mi je naloga bodriti zborovalce za korist gasilstvu in dajati vsa potrebna pojasnila.

Društva delujejo večinoma pridno in marljivo, res so nekatera, ki jih moram opominjati na sestavo imenika in prispevka zvezi, a taka društva postajajo čedalje redkeja in upam, da bo vsakršna mlačnost kmalu popolnoma izginila iz naših društev.

Glede zavarovanja zoper nezgode smo bili ne malo presenečeni, ker se nam niso izpolnile obljube, kakor so se predlagale po zavarovalniških zastopnikih. Prekinili smo zavarovanje, ki nam ni izpolnilo naših nad. O končnih uspehih bomo poročali, ko se dovrše dotična pogajanja.

Tovariši, resni so časi, vendar nas naj ne strašijo vse politične borbe, ki se vojujejo dan za dnem, hodimo vedno le po svoji začrtani poti, ravnajmo po svojem geslu „Bogu na čast, bližnjemu na pomoč“. Politični boji nas ne smejo razburjati, delajmo vedno v blagor in korist mile domovine, pa si pridobimo čedalje večjo pozornost in spoštovanje za naše človekoljubno delovanje. Na pomoč!

Tajnikovo poročilo je brez ugovora sprejeto. Tajnik je med poročilom dodal marsikakšno opazko, posebno je naglašal, da se pri nas inteligenca izogiblje vrst delavnih gasilcev in želi, da bi v tem posnemala Čehe, ki so ponosni, da nosijo gasilski kroj.

Trošt poda tudi računsko poročilo, ki je še dokaj ugodno. Dohodkov je imela zveza 5378 K 60 h, stroškov pa 2681 K 88 h, ostanek je 2696 K 72 h, ki je plodonosno naložen. Se ve, da treba poravnati še nekatere račune, ki se plačuje letno.

Gasilski koledar izkazuje 812 K 64 h dohodkov in 515 K 28 h stroškov, ostanek, to je dobiček, se je pridral „Jubilejski ustanovi“. Na koledarju še nekateri dolgujejo, upati pa je, da dolg v kratkem poravnajo. Gasilci podpirajte koledar, saj stane le prav malo, a vendar nese nekaj prispevka za ustanovo.

„Jubilejna ustanova“ je imela koncem decembra 1909 5543 K 43 h premoženja; upamo, da naraste še do konca letošnjega leta na 6000 K.

Tovariš Barle poroča v imenu pregledovalcev računov (Barle, Maurer in Pavšič), da so vsi računi v najlepšem redu, kakor tudi hranilne knjižice, ter predlaga blagajniku Troštu absolutorij. (Soglasno sprejeto.)

Tajnik Trošt poroča o osnovi okrajnih zvez in poda dotična pojasnila v nastopnem:

Po sklepu občnega zbora na Vrhniki mi je poročati o ustanovitvi okrajnih gasilskih zvez.

Glavni namen okrajne zveze je, delovati v prid in pomnoženju gasilstva s tem, da se prirejajo gasilski shodi in vaje v posameznih okrajih.

Gasilske okrajne zveze se ustanove po posameznih okrajnih glavarstvih, deloma če je to preobsežno tudi po okrožjih posameznih okrajnih sodnij, in sicer tako, da so društva v eni okrajni zvezi kolikor mogoče v malem okrožju med seboj združena. Vendar niso v to določilne meje okrajnih glavarstev ali sodnij, temveč zemljepisna lega krajev. Okrajna zveza se naj ustanovi, če se združi vsaj šest društev k skupnem delovanju.

Pravila za okrajne zveze bodo, ko jih predodbori politična oblast natisnjena v „Gasilecu“ in napravili se bodo potrebni odviski s pripomoj; da bo puščenega dovolj prostora za eventualne lokalne potrebe posameznih okrajnih zvez.

Glavna stvar je danes določitev in sestava odbora in občnega zbora okrajne zveze.

Na občni zbor okrajne zveze pošlje vsako društvo, za vsakih 20 članov svojega zastopnika, odlomki pod 10 članov se ne upoštevajo.

Če ima društvo 30 — 40 članov pošlje štiri zastopnike itd. Zastopniki morajo imeti pooblastilo svojega društva. Vendar je k občnem zboru dovoljen dostop tudi vsakemu drugemu gasilecu.

Občni zbor je sklepčen, če je tretjina zastopnikov navzočih, ako teh ni, se vrši uro kasneje drugi občni zbor, ki je sklepčen pri vsakem številu zastopanih društev.

Občni zbor voli za dobo treh let načelnika, namestnika, poslovodjo okrajne zveze, ki je tajnik in blagajnik, in dva odbornika — poleg teh pet še dva namestnika v svrhu popolnitve odbora, če kdo izmed voljenih v teku časa odpade. Načelnik okrajne zveze je ob enem nadzornik društev v svojem okraju.

Občni zbor okrajne zveze voli tudi delegate za občni zbor deželne gasilske zveze.

Ko zadobe pravila predodobritev, bo naloga zveznega odbora, da o tem obvesti vsa društva in jih pozove na ustanovitve okrajnih zvez, ki pa morajo biti do konca leta 1911. vse ustanovljene in tudi že začeti svoje delovanje.

Poslovodja deželne gasilske zveze ima dolžnost v vsem biti v pripomoč okrajnim zvezam in dajati vedno potrebna pojasnila.

Vsi posli zastopnikov v okrajni zvezi so brezplačni, le za posebne slučaje sme odbor dovoliti primerne odškodnine in nagrade.

Vsaka okrajna zveza dobi od deželne zveze polovico članarine, katero so vplačala posamična okrajna društva, tiskovine pa preskrbi deželna gasilska zveza.

Ime okrajni zvezi je določiti po okraju, sedež ji pa je na bivališču dotičnega točasnega načelnika.

Poročilo je bilo soglasno sprejeto. Ker se ustanove okrajne zveze, treba tudi nekaj premenb pri pravilih deželne gasilske zveze. Bistvene premenbe o sestavi odbora, in občnega zbora, ki se bodeta sestavljala sledeče:

Odbor deželne gasilske zveze, ki se shaja vedno vsaj enkrat v letu sestoji iz predsedstva in vseh načelnikov okrajnih zvez; če so ti zadržani pošljejo namestnika.

Ako je načelnik okrajne zveze, obenem v predsedstvu ali ožjem odboru, ima pri odboru le en sam glas,

Odbor izvoli tudi tehnično komisijo zveze, ni pa navezan v to na izvolitev izmed svoje srede, ampak se ima ozirati na strokovnjake v gasilstvu.

Odborniki zveze imajo pravico do povračila voznih stroškov in določijo obenem poslovodji letno nagrado.

Sedež slovenski kranjski deželni gasilski zvezi je Ljubljana, načelnik je pa lahko tudi izven Ljubljane.

Tudi ta točka je bila soglasno sprejeta.

Posamezni predlogi so došli od tovarišev iz ribniškega in velikolaškega okraja, ki merijo na ustanovitev okrajnih zvez, na pouk gasilcev o prvi pomoči pri nezgodah; o izdavanju „Gasilec“ in o pravovarstvu gasilcev.

Ker se je prvi predlog itak odobril že prej, se ta umakne, enako tudi 3. in 4. prelog na pojasnilo tajnika. O drugem predlogu pa naj sklepa odbor.

Tovariš Arhar iz Vižmarjev se pritožuje, kako nekulantno je postopalo vodstvo papirnice Medvodah, pri izplačanju odškodnine pri velikem požaru. Društva so bila telegrafično pozvana imela veliko škode na orodju in obleki, dalje tudi drugih stroškov, da celo gasilci so oboleli, a odškodnina je prav malenkostna — umazana.

Tovariš Lavtizar naglašja, da je imela požarna bramba iz Pirnič povodom gašenja ognja v medvodski papirnici na svojih gasilnih pripravah 3000 K škode, toda papirnica je društvu nakazala samo 320 K. Pripomniti pa je, da sta takrat ponesrečila tudi dva člana imenovanega društva in da je eden še danes za delo nezmožen. Gasilno društvo v Sori je imelo takrat 800 K škode, odškodnine se mu je nakazalo samo 230 K. Ljubljansko gasilno društvo je imelo 560 K škode, odškodnine je dobilo 228 K. Društvo v Tacnu je imelo 100 K škode, odškodnine je dobilo 32 K. Društva s temi odškodninami niso zadovoljna in bodo storila potrebne korake, da pridejo do popolne odškodnine.

Ker ni drugih predlogov, se spominja načelnik oče Doberlet cesarjeve osemdesetletnice, nakar zborovalci navdušeno zapoje cesarsko pesem.

Pri volitvah so bili soglasno, deloma z večino glasov izvoljeni v odbor: Iz celega zbora: načelnik Doberlet; Turk in Mrhar (nov); za Gorenjsko: Debelak, Rus, Toman; za Dolenjsko: Hude (nov) Ogorelec, Tratar; za Notranjsko: Petrič, (podnačelnik) Mayer, Smole; poslovodja zvezi je Trošt.

Ko se oče Doberlet zahvalil odstopivšim odbornikom, zaključi ob 8. uri občni zbor.

Vse okrajne gasilsko zveze skupaj tvorijo slovensko deželno gasilsko zvezo.

Občni zbor:

Za občni zbor voli vsaka okrajna zveza svoje zastopnike in sicer za vsakih 100 članov dva zastopnika, za nadaljnih 50 članov še enega, pod 50 članov se ne upošteva.

Občni zbor deželne zveze se mora tri mesece prej naznaniti vsem okrajnim zvezam, da volijo svoje zastopnike; skliče se občni zbor navadno v Ljubljano.

Občni zbor je sklepčen, če je zastopanih ena tretjina delegatov, če teh ni, se vrši eno uro pozneje drugi občni zbor, brez ozira na število navzočih. Občni zbor vodi načelnik zveze, oziroma njegov namestnik, če teh ni si voli občni zbor za ta slučaj predsednika.

Občni zbor voli za dobo treh let v ožji odbor načelnika zvezi, namestnika, poslovodjo, ki je obonem tajnik in blagajnik, in štiri odbornike, ter štiri namestnike, ki tvorijo predsedstvo zveze.

Novice.

Najvišje odlikovanje. Povodom 80 letnega jubileja je presvetli cesar odlikoval več oseb, ki delujejo na polju humanitete. Na Kranjskem so med drugimi odlikovani: Oče Franc Doberlet z naslovom cesarski svetnik, tovariša Fran Barle, blagajnik ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva in Ignac Merhar, načelnik prostovoljnega gasilnega društva in odbornik zveze z zlatim zaslužnim križcem. Vsem trem naše presrečne častitke!

Požarni brambi Rateče (Gorenj.) in Podkoren sta imeli v nedeljo 21. avgusta t. l. popoldan skupno vajo. Vsako društvo je vodil njega načelnik. Situacija je bila ta: Požar nastane v onem delu Rateč, kjer je Kmetijsko društvo. Brizgalni se postavitva ob vaškem vodovodu, plezalci na strehe, cevi od dveh strani. Posreči se ogenj udušiti — a zdaj se vname v sredini vasi. Brambi takoj na kraj novega požara. Po polurni vaji sta društvi pokazali, da bi bili kos svoji nalogi. — Slednjič so tisti plezalci iz Rateč, ki so se udeležili slovan. gasilskega zleta v Ljubljani in gledali vajo ljubljanskega gasilnega društva,

poskusili se spuščati po vrvi iz drugega nadstropja po načinu kakor so videli v Ljubljani in glej — poizkušnja se je izborno obnesla. Nato so se tudi drugi plezalci tega z lahkoto naučili. Po končani vaji sta se društvi najpresrečneje poslovili, nakar je Podkorenško društvo odhitelo na svoj dom. Rateče so postavile 25 mož, Podkoren pa 19 mož.

Dom gasilcev v Ratečah (Gorenj.) je skoro dodelan. Blagoslovljenje se vrši bojša meseca septembra. Več v povabilih pozneje. — Na pomoč! Z.

Domžalsko gasilno društvo je praznovalo 80 letni rojstni dan presvetlega cesarja Franca Josipa I. na jako slovesen način:

Ob 8. uri zjutraj se je udeležilo sv. maše v farni cerkvi v Domžalah z bratskim društvom iz Stoba in veteranci z zastavo in godbo. Po sv. maši so odkorokala društva z godbo na čelu pred cesarjev spomenik, kjer se je po primernem govoru defiliralo. Društva so se podala h hranišču gasilnega orodja in v jako lepem sprevedu prepeljala gasilno orodje v novi gasilni dom. Gasilni dom je enonadstropna 20 m dolga in 10 m široka stavba s primernim stolpom. Gasilno društvo si je z veliko požrtvovalnostjo zgradilo svoj dom, vendar si je vsled raznih zaprek s pomočjo dobrotnikov in s podporo občine zgradilo krasni dom, ki je ponos društvu in korist občine. Gasilno društvo obstoja že 30 let, ima precejšnje število odlikovancev za 25letno zvesto službovanje in bo obhajalo v kratkem primerno slavnost, o čemer se bo pravočasno poročalo po časopisih. Udeležilo se je nešteti požarov in tudi delovalo pri jako nevarnem požaru leta 1887. pri c. kr. smodnišnici v Kamniku. Društvo bode izdalo ob 40 letnici izkaz požarov pri, katerih je sodelovalo od leta 1880. do leta 1910.

Načrte za gasilne dome in stroškovnike izdeluje po nizki ceni Ludovik Štrigel ml. v Ljubljani, Sv. Petra cesta.

Sukno in platno za gasilske kroje v veliki izbi in razni kakovosti ima trdka Feliks Urbanc v Ljubljani, poleg frančiškanske cerkve. Vzorec s cenovnikom in plačilnimi pogoji so na razpolago brezplačno.

J. S. Benedikt

Ljubljana, Prešernove ulice

tvorniška zaloga posamentirnega blaga in raznih potrebščin za gasilna društva.

Naramnice za gasilce docela po postavnem predpisu.

Gasilske čepice z medenim ali tudi z zlato-vezenim znakom.

Signalne vrvice, rokavne žnorige, rokavice, kravate itd.

Dobre konopne cevi, pasovi za moštvo itd.

Preskrbe se tudi vse druge potrebščine za gasilce po najnižjih cenah.

Za gasilna društva olajšalni plačilni pogoji; pri skupnem naročilu enakih vrst primeren popust.

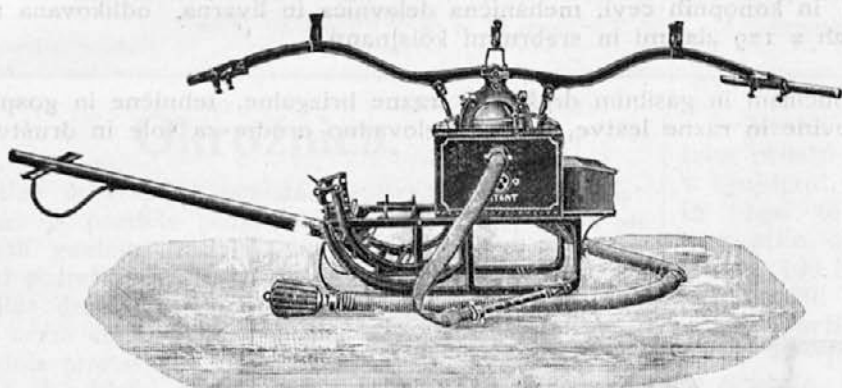
Strojnotvorniška družba „UNION“ na Dunaju.

(D. z o. z.)

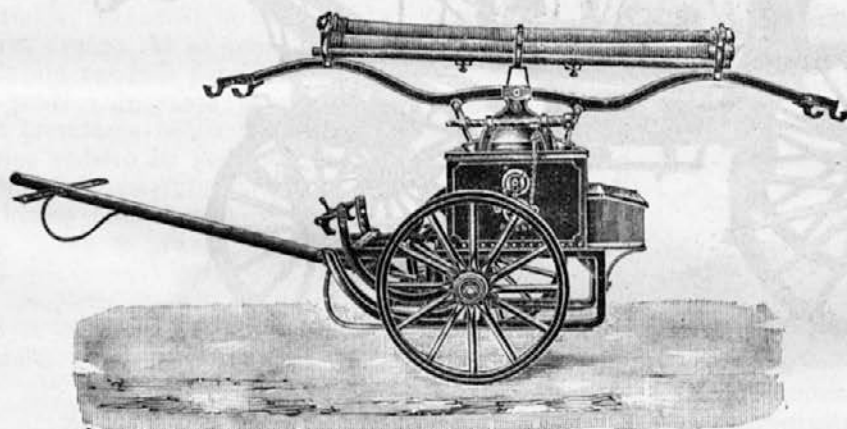
Pisarna in skladišče: Dunaj VIII/2, Hernalsergürtel.

Tvornice: Toplice in Sorgental na Češkem.

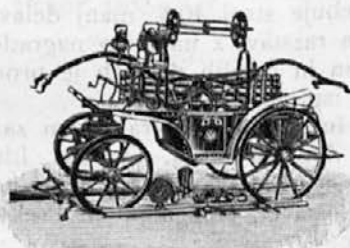
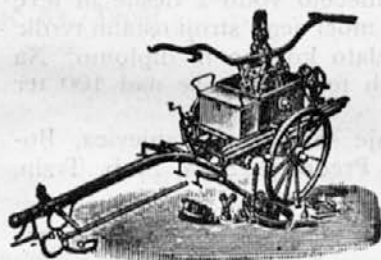
Novoustrojena patentovana sančna snemalna brizgalna s prosto se pregibajočo osjo in snemalnim kolesjem, najpripravnejša za hribovite kraje. En sam gasilec z lahkoto brizgo sname in zopet uredi.

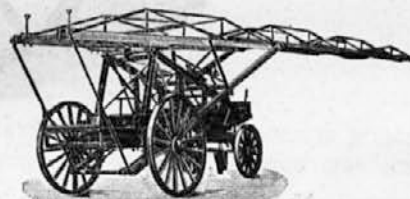
Kot sančna brizga.

Kot dvokolna vozna brizga.

Brizgalnice in vodonoši, dvokolesne in štirikolesne ali nosilne.

Dvokolesne in štirikolesne premikalne lestve.

Strešne in kljukaste lestve.

Vsakovrstne osebne opreme.

➡ Cevi, konopne in lanene, sirove ali gumirane. Normalna spojila vijakov avstrijske gasilske zveze.

Popolna garancija! Nizke cene! Najuspešnejše delovanje! Lahki plačilni pogoji!

Ustanovljeno leta 1820.

Ustanovljeno leta 1820.

Priporočena tvrdka po češki zvezi gasilnih društev.

C. kr. priv. tvornica brizgalnic, hidroforov, sesalk, lestev, cevi in oprave za gasilce

Praga - Smihov

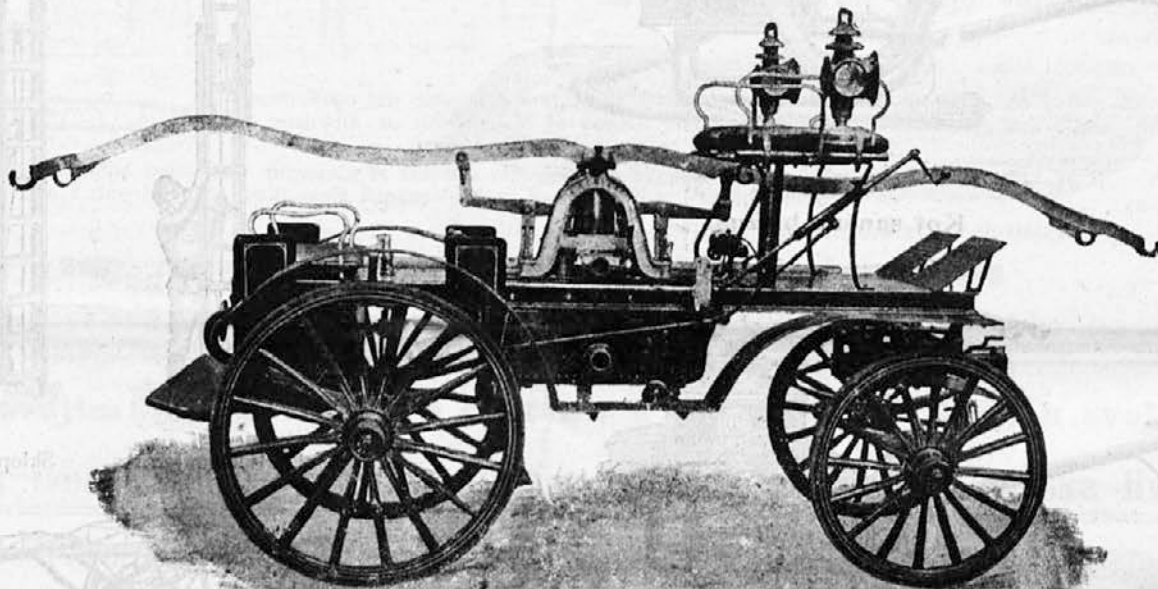
R. A. Smekal

Čeh blizu Olomuca

Podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

Prva češko - moravska tkalnica lanenih in konopnih cevi, mehanična delavnica in livarna, odlikovana na raznih izložbah s 129 zlatimi in srebrnimi kolajnami.

Priporoča vsem c. kr. oblastem, občinam in gasilnim društvom, razne brizgalne, tehnične in gospodarske stroje vsake vrste in veličine, cevine in razne lestve, itd. — Telovadno orodje za šole in društva, motore, acetilinske aparate itd.

Najnovejši izum tvrdke R. A. Smekala so brizgalnice, ki zajemajo in mečejo vodo z desne in leve strani ter imajo ravnotež tako sestavljen, da potrebuje stroj 40% manj delavske moči nego stroji ostalih tvrdk. Ta izum je bil leta 1903. odlikovan v Pragi na razstavi z največjo nagrado: zlato kolajno in diplomom. Na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem in Hrvaškem in ostalih deželah je prodanih teh strojev že nad 100 ter imamo od različnih gasilnih društev zelo laskava izpričevala.

Podružnica v Zagrebu je prodala takih brizgalnic na Kranjskem za kraje: Krško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Šenčur, Koroška Bela, Zgornja Šiška, Dravlje, Idrija, Predoslje, Sora, Štob, Trzin, Žabnica, Royte, Velika Loka, Kamna gorica, Stožice, Valtavas in Št. Peter pri Rudolfovem;

na Štajerskem: Ojstrškavas, Gomilsko, Okoslavci, Možganjci in Prekopa;

na Primorskem: Kobarid, Idrijsko in Bovec;

na Hrvaškem: Ravnagora, Delnice, Lipik, Dolnja Stubica, Požega, Kešinci, Samobor, Vrginmost, Lokve, Gradec, Ludina, Vrbovec, Koprivnica, Pakrac, Popovača, Stara Pažova, Dugoselo, Hlebenje in Sv. Ana.

Razen teh strojev izdelujemo zelo praktične male brizgalnice »univerzalke« na dveh ali na štirih kolesih, ki so za prvo pripomoč prav praktične, bodisi za gasilna društva ali pa za občine, ki imajo malo denarnih sredstev.

Dalje izdelujemo vse ostalo gasilno orodje in potrebščine kakor čelade, pasove, sekirice, ročne in mehanične lestve najnovejše vrste. Delavske in paradne obleke, čepice in gasilna znamenja po najnižjih cenah.

Občinam in gasilnim društvom olajšalni plačilni pogoji na obroke.

Za vse stroje se jamči pet let.